

Φ€§T!V@Ł • βez pЯëvøda}

17.JPFU

UŽICE | 8-15. NOVEMBAR 2012.

www.uzickopozoriste.rs

www.jpf.uzickopozoriste.rs

BROJ 8

GODINA XVII

15. NOVEMBAR 2012.

STRUČNI ŽIRI 17. JUGOSLOVENSKOG POZORIŠNOG FESTIVALA

Najbolja predstava „Buđenje proleća“

Stručni žiri 17. Jugoslovenskog festivala, sinoć je doneo odluku koju prenosimo u celini:

1. Nagrada ARDALION ZA NAJBOLJU PREDSTAVU – „BUĐENJE PROLEĆA“, po tekstu Franka Wedekinda u režiji Martina Kočovskog, produkcija Narodnog pozorišta Užice.

2. Nagrada ARDALION ZA NAJBOLJU REŽIJU – MARTIN KOČOVSKI za režiju predstave „BUĐENJE PROLEĆA“.

3. Nagrada ARDALION ZA NAJBOLJU ŽENSKU ULOGU – JASNI ĐURIĆIĆ za ulogu RANJEVSKIE LJUBOV ANDREJEVNE u predstavi „VIŠNJKI“ po tekstu Antona Pavlovića Čehova u režiji Dejana Mijača, produkcija Jugoslovenskog dramskog pozorišta iz Beograda.

4. Nagrada ARDALION ZA NAJBOLJU MUŠKU ULOGU – KREŠIMIR MIKIĆ za ulogu u predstavi „S DRUGE STRANE“ autorski projekat Bodo Jelčić i Nataša Rajković, produkcija Zagrebačko kazalište mlađih.

5. Nagrada ARDALION ZA NAJBOLJU SCENOGRAFIJU – MARIJANA ZORZIĆ PETROVIĆ za scenografiju u predstavi „BUĐENJE PROLEĆA“ po tekstu Franka Wedekinda u režiji Martina Kočovskog, produkcija Narodno pozorište Užice.

6. Nagrada ARDALION ZA NAJBOLJU KOSTIMO GRAFIJU – SANJA ĐŽEBA za kostimografiјu u predstavi „SUMNJA“ po tekstu Patrick Shanley u režiji Selma Spahić, produkcija Kamernog teatra 55 Sarajevo.

7. Nagrada ARDALION ZA EPIZODNU ULOGU – MAJA IZET-BEGOVIĆ za ulogu Sestre James u predstavi „SUMNJA“ po tekstu Patrick Shanley u režiji Selme Spahić, produkcija Kamernog teatra 55 Sarajevo.

8. Nagrada ARDALION ZA NAJBOLJEG MLADOG GLUMCA i Nagrada POLITIKE «AVDO MUJČINOVIĆ» - TIJANA KARAIĆIĆ za uloge Vendle i gospode Bergman i BRANISLAV LJUBIĆIĆ za uloge Morica/Ernsta i Gospodina Štifela, u predstavi „BUĐENJE PROLEĆA“ po tekstu Franka Wedekinda u režiji Martina Kočovskog, produkcija Narodnog pozorišta Užice.

9. Specijalna NAGRADA ARDALION – Izvođačkoj i autorskoj ekipi predstave „S DRUGE STRANE“ Autorski projekat Bobo Jelčić i Nataša Rajković Zagrebačkog kazališta mlađih za slobodu teatarske igre, zajednički istraživački rad i autentični stvaralački postupak.

I PUBLIKA ZA „BUĐENJE“

Narodno pozorište Užice	
BUĐENJE PROLEĆA	4,39
JDP, Teatar „Bojan Stupica“	
DRAMA O MIRJANI I OVIMA OKO NJE	4,36
Zagrebačko kazalište mlađih	
S DRUGE STRANE	4,35
Kamerni teatar 55 Sarajevo i Udruženje Kontakt:	
SUMNJA	4,34
JDP Beograd i Grad teatar Budva	
VIŠNJKI	4,24
Atelje 212:	
ZORAN ĐINĐIĆ	4,16
CNP Podgorica i Grad teatar Budva:	
RIBARSKE SVAĐE	3,83

U stručnom žiriju ovogodišnjeg festiva bili su: emeritus Svetozar Rapačić – predsednik, Nebojša Romčević, prof.dr dramski pisac, Hazim Begagić, glumac / menadžer u kulturi, Agata Juniku, dramaturg, Radivoje Dinulović, prof.dr arhitekt-scenograf.

JDP BEOGRAD I GRAD TEATAR BUDVA

Besprekorno izbrušen dijamant

Jasna Djuričić, Ranjevska Ljubov Andrejevna: Volem Čehova i mislim da je uvek dobro vreme za njega. Bilo koji njegov komad da danas igrate, možete ga dovesti u vezu sa sobom i svetom u kome živate. Ovo je verovatno njegov najkompleksniji komad, verovatno i zato što je poslednji. U smislu glumačke igre je problematičan, jer su svi zajedno na sceni. To je veoma teško za ceo ansambl i za zajedničku igru. Zbog toga je „Višnjik“ specifičan.

Svetozar Cvetković, Gajev Leonid Andrejević: Kada smo počeli da radimo, krenuli smo od jednostavne prenose - šta je to danas važno za čoveka kada je reč o posedovanju, šta nekome predstavlja komad zemlje, prostor koji je njegov, stan, automobil, hrana...i zašto se neko tako teško odriče nečega, ako nema od čega da živi. Izgleda da kod pojedinih ljudi postoji neki iracionalni stav o tome da im je nešto prirasio za srce i iz tog razloga ne mogu da se oslobođe nečeg materijalnog. Tako smo počeli da ulazimo u priču, pokušavajući da kod sebe pronađemo neku važnost u duhovnom posedovanju, umetničkoj vezanosti, nečemu što je u današnjem društvu i sistemu izgubilo vrednost. To smo pronašli kod Čehova i to je bila ideja Dejana Mijača. Dakle, da se ovim komadom zaključi sve ono što je radio u pozorištu i da svojom svesnom odlukom ode iz toga. Cilj je bio da ovaj komad i likovi u njemu ostave neki trag stavom koji iznose. Zato smo, dok smo radili došli na ideju da se zatvorimo u „kutije“. Svi ti likovi i žive život onih koji nešto rade ispred njih, sačešvaju i jednostavno budu grupa. Dejan celog života isključivo insistira na radu sa glumcima i nikome ne da mrdne od onoga što on u njemu čita. Ljudi greše kada misle da

je Dejan reditelj koji pokazuje glumcima kako treba da rade. Ne. On glumce nabacuje u telo, duh, razmišljanje, koje je najtačnije u odnosu na ono što on želi da postigne. To ume da bude mukotrpan posao, ali i istraživački. Na kraju krajeva, čovek se u tome dobro oseća, jer shvata da nešto na sebi radi, kao i za druge oko sebe. To je ono što najviše karakteriše Dejana Mijača.

Boris Isaković, Lopahin

Jermolaj Aleksejević: Likovi kod Čehova su takvi, da kada ih istražujete, ne možete da se dotaknete ni samo crnog ni samo belog. Svako od njih je ukupni sadržaj ljudskosti, koja je i crna i bela. Dok sam radio dosta sam bio na njegovo strani, odnosno, pronalazio sam njegove vrline. Čak mislim da sam u početku imao više toga, a sada je u meni počela da se razvija neka druga crta, koja ima manje vrlina. Ni sam mogao da se odvojim od te misli da on uopšte nije loš čevek, već je samo zaljubljen i želi da pomogne. On nudi spas čitavoj jednoj porodici i čudno je zašto ta porodica ne želi da ga prihvati. Lopahin ne može da dokuči zbog čega neko ne želi da mu se pomogne. Kod Čehova je nemoguće izvući jednu poentu. Čim počnete tako da mu pristupate, on vam na svakoj probi govori da niste u pravu. To je jedini pisac koji tako razgovara sa glumcem, tj. lupa mu šamaru, ako samo pomisli da istakne jednu, a zanemari druge crte ljudske prirode. Nemoguće je

opredeliti se da li je neko dobar ili loš i to je ono najlepše za igru kod Čehova, ali i užasno teško i mukotrpljeno. Zahteva stalno prisustvo na sceni.

Hana Selimović, Dunjaša:

Ovaj proces je za mene bio vrlo mučan, ali istovremeno i jedan od najvažnijih u mom životu. To je moj prvi sudar sa tako ozbiljnim piscem, sa Dejanom Mijačem i ovakvom podelom, kakvu je privilegija videti. To je velika odgovornost. Najuzbuđljivije je bilo to što je taj tekst, kao što je Dejan govorio stalno, savršeno izbrušeni dijamant. Vi ga ne možete ničim što uradite narušiti. On će ostati veličanstven, vi ćete ispasti budale.

Nikola Vujović, Epihodov Semjon Pantalejević: Svoj lik nisam morao dugo da tražim, jer Epihodov se desio samo za ovim stolom jedno osam puta večeras. Razlika u generacijama se nije bitno primećivala. Dejan je čarobnjak, koji napravi atmosferu na probi i ti jednostavno moraš da učestvuješ svim srcem. Tako rezultat neminovno mora doći.

Nebojša Milovanović,

Jaša: Meni je bilo izuzetno dragoceno raditi sa Dejanom Mijačem, sa ovim ljudima, na ovom tekstu. Interesantno je to da je jedini lik za koga je Dejan govorio da je potpuno crn, jeste Jaša. Čehov ga je baš častio. On je samo to i ništa drugo. Ipak, meni je bilo zanimljivo da pronađem i nešto drugo. Glavni lik u ovom komadu je višnjik i ra-

dili smo na odnosu svih likova prema njemu. Jaša jedini nema nikakav emotivni odnos, njemu je samo bitan lični interes. Bitno mu je, ako se višnjik prodra, gde će otići i ako se ne prodra, gde će da bude.

Vlasta Velislavljević,

Firs: Koliko je Čehov slojevit i bogat, najbolje se vidi iz scene u kojoj kaže: „beži, smrdiš na kokos“. Mi mislimo da je to tako zato što je kokosnjac u pitanju, međutim, Čehov je to stavio kao simbol Francuske. To pokazuje koliko je daleko išao u tome, koliko ništa nije bilo tek onako.

Nataša Tapušković, Varja:

Ovo je moj drugi susret sa ovim piscem, jer sam već radila u „Galebu“. Mislim da je Čehov najneuhvatljiviji. Sa njim imate međuprostor između udaha i izdaha. Ako se trudite da idete van toga, nije moguće. Samo vaše krajnje prisustvo omogućava da on postoji baš takav kako je napisan. Ja sam imala sreću da je ova predstava već godinu dana igrana, kada sam došla.

Vesna Stanković, Šarlota Ivanovna:

Ovo je drugi put da igram „Višnjik“. Pre dvanaest godina sam igrala Dunjašu, sada igram Šarlottu. Ja sam preživljavala na sceni, bukvalno se borila za život. Pošto sam ja zamenila Nadu Šargin, to je bio užasan stres za mene, jer nisam prošla sa ekipom proces proba. A kod „Višnjika“ je posebno to da je napisan tako da nijednu rečenicu ne možeš da izbacиш.

Ana Milošević

EMERITUS SVETOZAR RAPAJIĆ, PREDSEDNIK ŽIRIJA

Odluke su jednoglasne

Prilikom saopštavanja odluke stručnog žirija 17. Jugoslovenskog pozorišnog festivala, predsednik žirija emeritus Svetozar Rapajić, rekao je između ostalog, da su sve odluke donete jednoglasno.

- Žiri je savesno, stručno i vredno pratio i komentarisao sve predstave i došao do zajedničkog zaključka za koji možemo da kažemo, bez ikakve dvojbe, da je bio jednoglasan. U pojedinim kategorijama, neke odluke su se

same po sebi nametnule, u nekim je bilo izvesnih varijacija, ali smo i u ovim slučajevima opet došli do jednoglasnog zaključka, - rekao je emeritus Svetozar Rapajić

zahvalivši se za saradnju koju je stručni žiri imao sa upravom i organizatorima festivala.

R.P.

Ideja života

U stara vremena živio je neki čovjek koji je mjesecima sjedio na obali mora i brojao valove. U jednom trenutku se zbumio u brojanju, nadolazili su novi valovi i on više nije bio siguran koliko je valova nabrojao. To ga je jako uznemirilo, činilo mu se kao da je izgubio nit nebeskog reda stvari i smisla života i osjećao se izgubljenim. Obratio se starom mudracu, rekao mu je kako se zbumio u brojanju i kako se njegov unutrašnji spokoj pretvorio u kaos. Mudrac ga je dugo gledao bez riječi. Na kraju je rekao: «Počnite brojati valove

iznova». U naše doba i na ovim prostorima osjećamo se kao da smo zaglavljeni u nekom gluvom međuvremenu, zbumjeni jer smo se zabunili u brojanju i očajni jer smo izgubili tu nebesku nit vlastitih života. Ljuti smo zbog vlastitih promašaja, ratova, nasilja i tudi krivih odluka, živeći od danas do sutra, prestavši vjerovati da neki smisao uopće i postoji. Postali smo stranci i sebi i drugima.

Ako je tako onda u Užicu nije ništa gore nego u New Yorku, Šangaju ili Varšavi. U moru loših vijesti, depresije i svakodnevnog

iscrppljivanja kao da je postal besmisleno da negdje ima mesta i za nešto dobro. Ipak, Užičani su se izborili za svoj komadič tog dobrog. Već 17 godina postoji pozorišni festival kojeg svi tako nestrljivo čekaju i tako mu se iskreno raduju. U priličnom kaosu zbumjenih i očajnih ljudi, ovaj festival neprestano traži skrivenu nit morskog plavetnila, ne bojeći se da pogreši, on svake godine ustajno počinje iznova. To čini i užičko pozorište koje uporno pokušavajući, učeći i ponovo pokušavajući, ove se godine popelo na pozorišni Olimp

Piše: Bojan Munjin

ovog festivala, među desetinama kazališta puno renomiranjih od sebe. Zašto mnogobrojni ljudi okupljeni oko ovog festivala tako usrdno uvijek iznova broje valove? Uvjeren sam da je to zbog toga jer su posvećeni ideji života koji svima nama ponovo daje novu šansu.

NEMANJA RANKOVIĆ, UMETNIČKI DIREKTOR JPF-A I UMETNIČKI DIREKTOR NARODNOG POZORIŠTA UŽICE

Nagrade očekivane, ali ne u ovolikom broju

-Svakako da smo očekivali nagrade, ali njih ovoliko, da budem iskren, nismo, - rekao je Nemanja Ranković umetnički direktor JPF-a i užičkog pozorišta posle saopštenja stručnog žirija, izrazivši uverenje da je publika, kao i prethodnih godina, uživala u predstavama na ovogodišnjem festivalu.

-Kao umetnički direktor užičkog pozorišta, izuzetno sam ponosan ansamblom koji je izneo ceo ovaj projekat, - rekao je Ranković i podsetio da je Narodno pozorište Užice Ardaliona za najbolju predstavu dobilo 1998. za predstavu „Kako zasmejati gospodara“, Snežana Kovačević je dobila Ardaliona za kostimografiju za predstavu „Per Gint“ 2000., a pozorište je dobijalo i

specijalne nagrade za predstave „Došljaci“ i „Umetnost i dokolica“. R.P.

**NARODNO POZORIŠTE
UŽICE**

JASNA ĐURIČIĆ, RANJEVSKA LJUBOV ANDREJEVNA

Dobre predstave su ekscesi

Ljudi se više suštinski ne bave nijednim poslom. Okruženi smo opštim beznađem i onda je i pozorište samo, kaže Jasna Đuričić, glumica

Dok ste prolazili između redova užičkog pozorišta, neko iz publike je prokomentarisao da je gotovo fizički mogao da oseti ogromnu tugu Ljubovi Andrejevne dok napušta svoj Višnjik. Odakle crpite tu vrstu strasti i uzbudjenja, koncentracije, da lik koji tumačite dočarate što ubedljivije?

-Ja sam tako učena i to se vremenom samo produbljuje. Čini mi se da više ne znam i ne želim drugačije da radim. Sada sam već prešla pola puta u karijeri i valjda je logično da seto tako događa. Iza mene je puno predstava i puno iskustva, profesionalnog i životnog i sve se to nekako spojilo na pravi način. Drago mi je uvek kada neko to primeti, jer mi je najvažnije da publika nešto oseti preko mene i zajedno sa mnom. Svakako ima veze sa mnogim ljudima sa kojima sam do sada radila. Evo, recimo Tomi Janežić sa kojim sam mnogo predstava uradila poslednjih pet, šest godina. On se na jedan dubok i

temeljan način bavi stvarima i ljudima. Ne volim više da kažem likovima, jer su to sve ljudi koji su postojali, postoje i dan danas, koje srećete, koji su negde pored vas. Ja tu njegovu metodu dalje sprovodim u kombinaciji sa onim što sam naučila od mog profesora Branka Pleše. To je škola Stanislavskog i u suštini i ono što Tomi radi se u najvećoj meri naslanja na Stanislavskog i na ruksu školu u onom najlepšem smislu te reći. Problem je smao u tome što je to uglavnom zaboravljen. Govori se da je to nebitno i ljudi u teatru, kao i u svim ostalim poslovima dolaze na posao tek da nešto odrade, površni su, kao što nam je čitava zemlja. I zato nam je i pozorište površno. Ja pokušavam da se ne dam i da se oduprirem tim stvarima. Kako i koliko uspevam u tome ne znam, ali nekako mi je to veoma važno.

Šta se danas dešava u srpskom teatru i kuda on ide?

-Površnost i bezvoljnost, neverovanje u svim segmentima naših života, u svakom poslu, prisutna je i u pozorištu. Devedesetih godina, kada sam doduše bila mnogo mlada, bilo je mnogo više snage, generalno ste znali protiv čega idete i nekako smo se napinjali da igramo. Onda su došle dve hiljadite i na kratko smo se ponadali, a onda je ta nuda izneverena. I sada je opet izneverena. U tom smislu svi lju-

di se osećaju prevarenim, kao da im je neko oteo život, kao da su sve ove godine pojeli skakavci. Ljudima je pojedena mladost, pojedeni su životi njihovih deci. Malo je radosti i pozitivne energije i sve to egzistira i u pozorištu. Čini mi se da je svih ovih godina sve išlo nizbrdo, nizbrdo i samo nizbrdo. U svemu tome u pozorištu povremeno imate nekakve predstave koje se dogode, ali to je jako retko, to su ekscesi. Inače, to je more ničega. Ljudi seviše suštinski ne bave nijednim poslom, čast izuzecima. Niko ne želi da zapne. Svi govore da je sve besmisleno. Okruženi smo opštim beznađem i onda je i pozorište samo. Nedostatak motiva je najveći problem svih ovih godina odnosno nemanje mogućnosti da se motiv pronađe. Uglavnom se on traži van sebe, a motiv ne može biti van tebe. Mora da ga tražiš u sebi, a to je ono što je najteže, i svi to znamo. Onaj ko to ne bude mogao da učini, neće ga jednostavno biti.

V. Tucović

lac to mora da kaže. Eto, tako je bilo.

Prepostavljam da ste puno radili sa Mijačem, tokom svoje duge glumačke karijere. Kada je to počelo?

-Prvi put sam radio sa njim u tuzlanskom Pozorištu jer sam tu mogao da radim, nigde drugačije u Beogradu ni slučajno. U Mostaru i Tuzli su mi dali hleba i divno me primili. Dejan je tu bio mladi reditelj i tako je počela naša saradnja. Nisam mnogo igrao u njegovom predstavama od kada je došao u JDP, samo u tri. Ovaj Višnjik mi je došao kao šlag i strašno mi je milo što igram.

Da li je zaista ovo poslednja Mijačeva predstava?

-Ne verujem, nijednom reditelju nemojte verovati ni slučajno!

Mijač je najavio ovaj komad „ne kao pouku već kao test za sve one koji ga budu gledali.“ Da li je i za vas kao glumca, to bio test?

-Kao i svi reditelji morao je da uđe sa nekakvim odnosom, ađe da kažem političkim odnosom u predstavu. Dejan je ponudio ovaj današnjoj situaciji Čehova na uvid. A Čehov je bio genije.

M.Petrović

VLASTA VELISAVLJEVIĆ, FIRS

Bio sam željan slobode

Mijač je ovoj sadašnjici ponudio Čehova na uvid. Ne verujem da je ovo njegova poslednja predstava, kaže Vlasta Velislavljević

Igrate čoveka koji se određuje kao slobode i koju on čak naziva nesrećom.

-Vi to ciljate na nešto, jer sada ne razgovarate sa Firsom, već sa Vlastom. Ja sam celog života bio željan slobode. Od pre nepunih mesec dana konačno sam sloboden. Bio sam nesloboden čovek do 5. oktobra a onda sam predao zahtev sudu da me rahanabilituju i dobio sam presudu.

To je vaša lična priča o Golom otoku, koliko ste tamo proveli vremena?

-Malo, nije strašno, samo tri godine. Imao sam potrebu da mi to izbrišu ali sam i zazirao od toga. Posle sam shvatio da sam tu napravio i jednu gadnu stvar. Čuo sam da će da plate svaki dan proveden tamo i tu sam se prevario. Ispalo je podlo. Dobio

sam presudu da sam sloboden ali novac neću primiti, odbiću ga sigurno.

Za šta ste bili optuženi?

-Da sam radio protiv naroda i države i da sam rušio društveni sistem. Posle dužeg traganja, našli su

tu presudu, koju ja onda nisam ni dobio u raznim arhivima bivše Jugoslavije. Na sadašnjem sudjenju, sudija me pitala „Šta će vama rehabilitacija, ne treba vam, mi vas svi volimo“ i ja sam onda uvideo da je u tom procesu sudija na mojoj strani. U isto vreme još jedan čovek je sedeo za stolom, čitao Večernje novosti i sve vreme čutao. Tek na kraju na pitanje sudije, sklopio je

novine i rekao „Ja se protivim zahtevu Velislavljevića, jer je on optužen za nasilno rušenje države i društvenog sistema.“ Gledam ga zgranuto a onda mi je sudija objasnila da on kao tuži-

REČ KRITIKE

Posjećeni višnjik kazališnog duha

Ne pamti se okrugli stol poslije predstave na nekom festivalu u regiji, na kojem dio ansambla još znojan od višesatne izvedbe većinu vremena utroši na zažaren i srčan opis sasvim drugog, festivalskoj publici neprikazanog komada, čija je jedina poveznica s viđenim nekoliko istih glumaca i zajednički pisac. Na jučerašnjem, potpuno netipičnom razgovoru o nekom *sasvim drugom Čehovu* zaneseno su pričali glumci koji sudjeluju u obje podjele, ali i kolega koji je tom *drugom* prisustvovaao tek kao gledatelj, što sve skupa rječiće od bilo kakve kritike govori o dometima zadnje predstave prikazane u konkurenciji ovogodišnjeg festivala.

„Višnjik“ Jugoslovenskog dramskog pozorišta u medijima se predstavlja kao oproštajna predstava Dejana Mijača, redateljskog doajena koji je vlastitim režijama obilježio nekoliko zadnjih desetljeća dvadesetog vijeka srpskog teatra. Već sama činjenica da nam je pred očima oproštajni rad istinskog velikana izaziva strahopštovanje, ali i obavezuje – posljednje napisano Čehovljevo remek-djelo, u viziji redatelja takvog renomea neizostavno pred sebe postavlja ozbiljno visoka očekivanja. Utoliko je depresivnija bila sinoćnja smotra izvedbenih

općih mjesata, poluprokuhanih vizualnih *pozajmica* i, najtužnije od svega, akutnog manjka ikakve vidljive redateljske nadgradnje beskrajno potentnog i aktualnog dramskog izvornika.

Dejan Mijač „Višnjik“ u JDP-u postavlja umorno i bez primjetnog redateljskog erosa – klaustrofobično scenografsko rješenje slično Goschevom „Ujaku Vanji“ iz berlinskog Deutsches Theatera ni u kakvom smislu ne koristi stalnu prisutnost svih aktera ne sceni, od zlatnog doba MHAT-a iste karakterne osobitosti likova gotovo da vrijeđaju nedostatkom kreativne nadgradnje, a staromodno inzistiranje na predvidljivoj, školski nedirnutnoj narativnoj liniji dramskog teksta ne gradi nikakvu novu kvalitetu preko Čehovljeve literature. „Višnjik“ je komad koji kao da je pisan u i protiv ovog vremena, ali da bi istinski profunkcionirao na sceni nije dovoljno kroz njega korektno glumački protrcati. Možda bi bilo zadovoljavajuće u kakvoj zapuštenoj provinciji, ali u Jugoslovenskom dramskom, s glumcima najvišeg kalibra i redateljem takvog značaja – ono što je prikazano ni po kojem kriteriju ne zadovoljava iole zahtjevnijeg gledatelja.

Glumački doprinosi u tako osmišljenom „Višnjiku“

vrlo su raznorodni, u rasponu od zaokruženih, promišljenih rola do gotovo neugodnog glumačkog odradivanja, u skladu s pojedinačnim mogućnostima i nadahnućima. Teško je zamisliti da Jasna Đuričić, ponajbolja srpska glumica srednje generacije, Ranjevsku može odigrati loše u bilo kakvoj koncepciji, pa je i ovdje precizna u meandriranju od koristoljubive koketterije do gospodskog gađenja, uspijevajući u dvoiposatnoj predstavi u svakom trenutku biti svjesna svog beznadnog položaja i zagledana prema nestvarivoj mogućnosti izlaza. Boris Isaković kao Lopatin odmjeran je u iskrenom nudjenju slamke spasa, oblikujući višedimenzionalno biće *novog poretka* koje nije eksplicitno osvetoljubivo prema osiromaćenim strukturama. Ostatak ansambla, nažalost, uglavnom plovi po mutnim vodama prvoloptaških karakterizacija, što najviše dolazi do izražaja u kreaciji neuvjerljivog, plošno nervoznog Gajeva kojeg igra Svetozar Cvetković, ali i u galeriji stoputa viđenih, neozbiljno karikaturalnih Čehovljevih lica Simeonova-Piščika, Epiduhova i Trofimova u tumačenju Branka Cvejića, Nikole Vujovića i Bojana Dimitrijevića. Ženski likovi ozračeni su jednakov površnom, općom

piše: Matko Botić

atmosferom čehovljanske *russke tuge*, pa se Dunjaša od Anje ili Varja od Šarlote razikuje tek bojom kose, ili revizitom koji koriste, bez istinskih proklamacija pojedinačnih, unikatnih duševnih nemira.

Posljednja izvedena predstava ovogodišnjeg festivala neugodno naglašava jedinu ozbiljnu zamjerku selektorskog koncepciju u zadnjih nekoliko godina, koja dovodi u pitanje automatizirano pozivanje predstava najetabliranih srpskih kazališnih kuća, često bez istinski bitnog umjetničkog razloga. Festivalska sezona u kojoj se ponajviše istakla domaća, užička predstava, nastala s ansamblom bez pojedincara sa zvjezdanim statusom i s redateljem koji tek treba do kraja izgraditi vlastito ime u regiji, pokazuje kako za *čin razlike* u teatru nije neophodna besprijeckorna reputacija i bravatost pozicije nacionalnog lidera. Uz svo dužno poštovanje prema minulom radu Antona Pavlovića Čehova, Dejana Mijača i Jugoslovenskog dramskog pozorišta.

REČ PUBLIKE

Raskošni minimalizam

Milena Bošković, ekonomista:

– Moram priznati da mi je večarašnji klasik vrlo prijao. Uželela sam se da na festivalima pogledam jedan sve vremeni komad kao što je ovaj večarašnji. Glumci jednostavno plene sa scene, režija mijača je magija za pozorište. Uživala sam.

Jovan Pešić, preduzetnik:

– Oduševljen sam. Moglo se i očekivati i naslutiti da će za poslednju rediteljsku predstavu Mijač „dići“ publiku na noge. Vrlo neobičan prikaz, minimalizam na sceni uz izvanrednu igru glumaca. Odlično upakovana vrlo kompleksna drama, koja je izvedena i bez pauze, ali iako duga, nije bila naporna, sve vreme je držala pažnju. Ipak veliki znaju

kako se radi.

Marija Petrović, učiteljica:

– Pod jakim utiskom sam Jasnine glume i vladanja scenom. Mislim da smo poslednje takmičarske večeri uspeli dodeliti Ardaliona za najbolju žensku ulogu. Predstava u celini mi se jako sviđa. Dosta neobično prikazivanje i izvođenje jednog klasika kakav je Čehov.

Jelena Nedeljković:

– Imala sam priliku da dok

sam studirala pogledam dva-tri izvođenja „Višnjika“, ali nijedan nije ovoliko držao pažnju, a oni su imali i pauze. Odlično izvedena predstava. Gluma i režija za svaku pohvalu. Toliko energije na sceni i takvo vladanje scenom izaziva divljenje. Ovo je prava potvrda da sa minimumom scenskih revizita može da se prikaže jedan od vrlo raskošnih klasika.

B.D.

BORIS ISAKOVIĆ, GLUMAC, PEDAGOG I DIREKTOR DRAME SNP NOVI SAD

Čehova zanimaju ljudske duše

- Pogrešno je pristupati Čehovljevim likovima jednostrano, uzimati iz njih ono što na prvi pogled izgleda da jesu - kaže Boris Isaković, glumac, pedagog i direktor Drame SNP Novi Sad.

Kada Lopatin nudi pomoć Ranjevskoj, time on iskaže mnogo toga drugog, zar ne?

- On otvara toliko prostora za maštanje da je to neverovatno i glumac ne može da isključi sopstvenu ličnost u promišljajima o tim stvarima. Razmišljao sam o njegovoj zanesenosti Ranjevskom i čak, zaljubljenosti u nju. Pitao sam se da li je to njegov davnjašnji san, čežnja da dotakne nešto što je za njega - seljačića, tako filigransko? Da li je u njoj video anđela, živeći dugo u blatu sa pijanim ocem koji ga je tukao? Možda se nadao da će joj postati muž i da će zajedno uređiti to imanje? Ko zna gde je sve

„otišao“ u svojim razmišljajima? Međutom, zbog socijalnih razlika koje su kod Čehova veoma bitne i koji neskriveno govori o različitim klasama, takva vrsta doticaja nije moguća i to je rezultiralo krajem u kome on vrlo oholo preuzima imanje.

Koliko su Vam odmogli

ili možda pomogli stereotipi o našim novobogatašima?

- Naravno da to ne može da se ne učitava, ali takvi ljudi su upravo jednodimenzionalni i Čehov se njima ne bi uopšte bavio. Njega zanimaju ljudske duše, a Lopatin je čovek sa dušom.

Koje predstave je pripremilo SNP u novoj sezoni?

- Imali smo četiri premijere. Prva je bila „Sluga dvaju gospodara“, Karla Goldonija u režiji Borisa Liješevića. Tu je Čehovljev „Galeb“, Tomija Janežića, koja predstavlja jedinstven pozorišni događaj, koji ljude

može da vraća u pozorište i da im otvara neke perspektive koje su u pozorištima malo zanemarene. Uradili smo i komad „Saloma Reloaded“, Oskara Vajlda, koji je režirao Predrag Štrbac. Tu je i predstava „Odisej“, Gorana Stefanovskog, u režiji Aleksandra Popovskog, koja je velika koprodukcija SNP sa Kazalistem Ulysses Zagreb, GDK Gavella Zagreb, Slovensko narodno gledališće - Drama Maribor, Atelje 212, Sterijino pozorje i Teatar na Navigatorot Skopje. Premijerno smo je izveli na Brionima i u Mariboru, a uskoro će i novosadska premijera.

N.K.

JELENA PETROVIĆ, ANJA

„Plivanje“ uz pomoć reditelja

Uprave koje vladaju kulturom i ljudi koji su u pozorištu, ne bore se za mlade glumce, ne shvataju da smo mi ti koji sutra treba da nosimo pozorište, kaže mlada glumica Jelena Petrović

- Užice i ceo ovaj kraj puno volim. Ta ljubav se rodila dok sam kao učenica dolazila na republičke smotre u recitovanju. Volim ovu vašu klimu u svakom pogledu i doživljavam je kao terapiju. Ovo je retko mesto gde mogu da „napunim baterije“, započinje priču za Bilten mlada glumica Jelena Petrović, koja je na ovogodišnjem JPF-u igrala uloge kćerki u predstavama „Drama o Mirjani i onima oko nje“ i „Višnjik“.

- Obe uloge su o osobama bliskih godina, ali su u pitanju dva vremenski različita područja, a opet identična. Povezuje ih jedna žica emotivnosti i senzibilnosti s kojom ja igram a to je ono što nosim u sebi tog

tremutka dok sam na sceni. U „Mirjani“ opisujem one tinejdžere kojima je potrebna pomoć da ne bi skrenuli sa puta, a u „Višnjiku“ kako treba shvatati i poštovati. E to je Čehov, i tu se pokazuje da li imaš žicu ili je nemaš. Kod Čehova, pogotovo. Po meni, ako je Mijač režirao, predstava se oseća svim čulima. To je nešto posebno, jedna tajna koja nikada ne može biti otkrivena ni ispričana.

Poslednjih dana na okruglim stolovima pokretano je i pitanje problema mlađih glumaca kod nas. Kako ih ti vidiš s obzirom da si na početku karijere?

„Plivam“ koliko mi redi-

telji pomognu i traže. Ali na žalost, ni oni više nisu toliko bitni koliko su bili, jer ni njima mnoge dobre predstave nisu omogućene. Jako je teško vreme došlo. Na žalost, od kada sam završila akademiju nisam znala za bolje. Još uvek uprave koje vladaju kulturnom i ljudi koji su u pozorištu ne bore se za mlade glumce. Oni

se bore samo sa svojim problemima, ne shvataju da smo mi ti koji sutra treba da nosimo pozorište, da oni nama ne trebaju onoliko koliko mi trebamo njima. Takvim stavom izgubićemo publiku. Izgubićemo sve. Ukraće sve televizija i drugi jači mediji. Potrebno je da se mi mladi trudimo da opstanemo, ali ne možemo to sami, jer prosti, nemamo pravo glasa, a i svih su apsolutno zaboravili na nas. Već sedam godina idem od kuće do kuće i igram gde me pozovu. Nemam svoju matičnu kuću, iako sam sa mnogim velikanima naše scene radila. Takav je slučaj i sa drugim kolegama sa klase. Mislim da je to strašno.

B. Damnjanović

NAGRADENI

NAJBOLJA REŽIJA

MARTIN KOČOVSKI

NAJBOLJA PREDSTAVA: „BUĐENJE PROLEĆA”

NAJBOLJA ŽENSKA ULOGA

NAJBOLJA MUŠKA ULOGA

NAJBOLJA EPIZODNA ULOGA

NAJBOLJA SCENOGRAFIJA

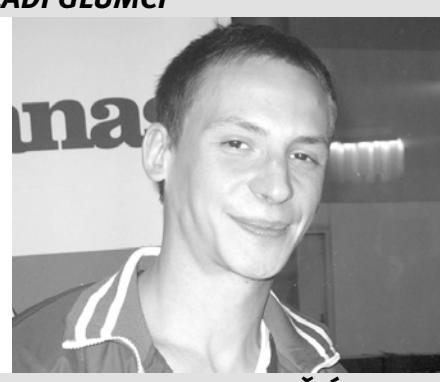
NAJBOLJA KOSTIMOGRAFIJA

SPECIJALNI ARDALION

NAJBOLJI MLADI GLUMCI

BRANISLAV LJUBIČIĆ

TIJANA KARAIČIĆ

Piše: Zoran Jeremić

U svojoj odličnoj knjizi o Čehovu kao dramskom pišcu, Jovan Hristić se na jednom mestu poziva na Frenisa Fergasona, autora jedne od najvažnijih knjiga o drami u veku za nama („Pojam pozorišta“). On, taj Fergason, za ličnosti u komadima Antona Pavlovića kaže da su „motivisane trpljenjem“. Hoće se reći

da je u Čehovljevim drama-ma reč o ljudima koji trpe, a ne delaju. Opet, Dejan Mijač, krivac za verovatno najbolje trenutke pozorišnih iluzija za ovih sedamnaest godina Jugoslovenskog pozorišnog festivala (tek povremeno bejaše tako i sinoć) za „Višnjika“ tvrdi da je „tranzicijski komad“. Mlatarao ili ne mlatarao rukama, Lopatin je, dakle, naša sudska bina. Do daljnog.

Tih lopahina što već godinama mlataraju našim životima ima ko kusih pasa. Neka ih. Mi smo velemajstori trpljenja. Kad jednog dana od kasarne u Krčagovu napravimo univerzitet, osnovaćemo i katedru za trpljenje. Naša budućnost su

diplomirani trpisti i magistri trpnih nauka. Većina od nas će na putu za sunčane skale trpizma biti obični trpizodisti, ali to nam neće smetati da poput junaka „Višnjika“ lakše podnosimo neizlečivu bolest koja se zove život. Ta bolest najbolje se leči u pozorištu. I ako smo nešto za ovih sedam dana naučili od predstava koje smo videli, to je upravo ono što je sadržano u dobro odabranom festivalskom sloganu „Ovaj život ne vredi puno, ali ništa ne vredi kao ovaj život“. Ili što bi moj prijatelj Cicko rekao: „I to nam je sve“.

Neko mi dobaci da sam u mojim kratkim pisanijama bio tendenciozan kada je u pi-

tanju užička predstava. Ja bih pre rekao da sam bio trezven, i pomalo trezan, tačnije opijen igrom našeg mладог ansambla koji je zahvaljujući viziji umetničkog direktora Nemanje Rankovića i preduzetničkom duhu Zorana Stamatovića još jednom dokazao da je Užice mesto na koje u budućnosti na kulturnoj mapi regionala valja računati. Ubedili su nas da dobar duh diše gde hoće, ako i mi to hoćemo.

Iskreno se nadam da niko pametan u ovom gradu ne pomišlja da tim koji dobija ostavi bez dvojice najboljih venznih igrača. Ne mora baš svaki grad u Srbiji da se zove Trpingrad.

VEČERAS U ČAST NAGRAĐENIH

KRUŠEVAČKO POZORIŠTE

PUT OKO SVETA

Branislav Nušić / Režija: Jug Radivojević

Adaptacija, izbor muzike:

**JUG RADIVOJEVIĆ
SPASOJE Ž. MILOVANOVIĆ
ALEKSANDAR DENIĆ
JELENA STOKUĆA
PETAR PFER RAJKOVIĆ
RADOVAN KNEŽEVIĆ**

IGRAJU:

Jovanče Micić:
Juliška:
Čovek s nogom:
Detektiv, Niko, Vuksan,
Moharem, Srbin:
Mika, I član komisije, Brica,
M. Zade, Amerikanac:
Janačko, Mornar, Ilija,
I Persijanac, Srbin:

**MILORAD MANDIĆ MANDA
LJILJANA STJEPANOVIĆ
MILIJA VUKOVIĆ
NEBOJŠA VRANIĆ
DEJAN TONČIĆ
BOJAN VELJOVIĆ**

II opštinski izaslanik, Komesar,
Pera, Emin, Srbin:

BOBA STOJIMIROVIĆ

I opštinski izaslanik, I Srbin, Ben Said, Srbin,
Vuksanov èovek, Persijanac:

FUAD TABUČIĆ

Profesor, Žena, Vuksanov èovek,
Amerikanac:

DUŠAN JOVANOVIĆ

Sava, Erčibald, Čarls, Čio-Či,

DRAGAN MARINKOVIĆ

II Persijanac, Srbin:

NIKOLA RAKIĆ

Svetislav, Teodor, Dete, Srbin:

TOMA TRIFUNOVIĆ

Toma, Vo-Ki:

PREDRAG MILENKOVIĆ

Konduktér, II prodavac novina, jang-Ci, Srbin,

Bricin èovek, Pesijanac:

NIKOLA PANTOVIĆ

Bricin, Amerikanac, Vuksanov èovek,

Persijanac:

MIROSLAV DEBELJAKOVIĆ

Srbin, Amerikanac, Bricin èovek,

Persijanac:

ALEKSANDAR ANTIC

Persa, La-Lo, Ajša, Amerikanka:

BILJANA NIKOLIĆ

Saveta, Nazlja, Amerikanka:

JOVANKA ANDRIĆ

MARIJA GAŠIĆ

Dulse, Amerikanka, Haremkinja:

SLAĐANA NESTOROVIĆ RISTIĆ

Srpkinja, Amerikanka, Haremkinja:

MARIJA DEBELJAKOVIĆ

Srpkinja, Amerikanka, Haremkinja:

TANJA MAHMUTOVIĆ

Škola trpljenja

Izdaje Savet XVII Jugoslovenskog pozorišnog festivala Užice 2012.

Uređuje redakcijski odbor: Radojka Popović - urednik, Nenad Kovačević, Verica Tucović, Mirjana Petrović, Ana Milošević, Bogdan Damnjanović, Zoran Jeremić, Matko Botić.

Tiraž: 500 primeraka • štampa Grafoprint Užice - grafoprint@open.telekom.rs